

แนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก*

GUIDELINES FOR PROMOTING THE CREATION OF THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY (PLC), SCHOOL CLUSTER CHONG KHAEP-PHOP PHRA, TAK PROVINCE

ชิตนรงค์ วงษ์ปางมุล*, สมชาย อังสุโชติเมธี และ สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์

Chitnarong Vongpangmoon*, Somchai Angsutchotmatee and Supaphon Kittiratdanon

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: chitnarongmaesod@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และหาแนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ประชากร จำนวน 372 คน ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบชั้นภูมิ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน เก็บข้อมูลด้วยการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยเลือกแบบเจาะจง และเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการกลุ่มผู้บริหารการศึกษา และกลุ่มผู้ปฏิบัติ มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม พบว่า สภาพการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.15) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ตามลำดับ ปัญหาที่พบ พบว่า ปัญหาด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ มีปัญหาสูงสุด (ร้อยละ 26.60) ปัญหาด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ปัญหาด้านภาวะผู้นำร่วมตามลำดับ ส่วนแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ควรจัดการประชุมครูเพื่อวางแผนการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ควรกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำร่วม ควรเปิดโอกาสให้ครูได้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับครู ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ควรใช้การทำงานร่วมกันเป็นทีม และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ควรกำหนดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นนโยบายที่ครูนำไปดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม, การสร้างชุมชน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research aims to study problems and ways to promote the creation of Professional Learning Communities (PLC) in the school cluster Chong Khaep-Phop Phra, Tak province with 372 persons, a stratified random sampling method was used to select 169 persons. Data was collected by asking Educational Institution Administrators, Teachers, and Educational Personnels and

* Received June 5, 2024; Revised June 21, 2024; Accepted June 29, 2024

analyzed the data by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation values by selecting specifically and qualitatively. The interview tool was used, in which the informants were academics, Educational Institution Administrators, and practical group, who analyzed the data in terms of content and summarized the overall picture. The results found that the operating conditions of the overall PLC is at a high level ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.15) and when considered in each aspect, ordering from highest to lowest average is The Collaborative Team had the highest average, The Vision and Shared Values, The Shared Leadership, respectively. It was found that issue of The Collaborative Team was the most problematic (26.60%), issues of The Vision and Shared Values and issues of The Shared Leadership, respectively. As for the guidelines for promoting PLC, it was found that in terms of The Vision and Shared Values; Should hold teachers' meetings to plan concrete plans for driving PLC. In terms of The Collaborative Team; Should distribute duties and responsibilities. In terms of The Shared Leadership; Should provide opportunities for teachers to become a good leaders and good followers. In terms of The Learning and Professional Development; Should create knowledge and understanding of being a PLC for teachers. In terms of The True friend Community; Should build relationships in working as a team, and in terms of The Community Support Structures; Should define PLC as a policy that teachers can implement to achieve the goal setting.

Keywords: Promotion Guidelines, Community Building, The Professional Learning Community (PLC)

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาค เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงาน และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 การเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็น ให้สามารถปรับตัว และรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต และการแข่งขันอย่างเสรี และ ไร้พรมแดนสนองความต้องการและความสนใจในการศึกษาเรียนรู้และระบบการวัดและประเมินผลที่ยืดหยุ่น เหมาะสม พร้อมด้วยระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและ มาตรฐานวิชาชีพในโลกศตวรรษที่ 21 และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก ได้ดำเนินการส่งเสริมการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังไม่ ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนยังมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปตามสภาพ หากมีแนวทาง การส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกลุ่มโรงเรียน จะทำให้เกิดการร่วมมือ รวมพลังของ ทุกฝ่ายในการพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพของผู้เรียน เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในทีม และเป็นการสร้างทีมผู้นำภายในโรงเรียนอีกด้วย (วทัญญู การกล้า, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก เพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้เพิ่มสมรรถนะในการทำงานของทุกฝ่าย

ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน การบริหาร และการปฏิรูปสถานศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพที่มาจากการลงมือปฏิบัติบนฐานการทำงานจริงที่อิงพื้นที่การปฏิบัติงาน ภายใต้วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจและแนวคิดร่วมกัน จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก กำหนดวิธีดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 372 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ในปีการศึกษา 2566 ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 172 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และคำนวณค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรที่ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating scale) และตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คำถามเป็นแบบกำหนดข้อคำตอบให้เลือกตอบ (Multiple response) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและทดสอบเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาจากเอกสารและรายงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง เพื่อกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาได้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม 2) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ด้านภาวะผู้นำร่วม 4) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร 6) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

2.2 นำขอบเขตของเนื้อหาวิเคราะห์ขอบข่ายการดำเนินการแต่ละด้านเพื่อกำหนดโครงสร้างของข้อคำถาม โดยการวิเคราะห์ขอบข่ายรายด้านจากรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา สร้างเป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

2.3 วิเคราะห์ข้อบ่งชี้เนื้อหาทางด้านจากรายงานวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหา แล้วสรุปข้อบ่งชี้รายด้าน ได้ข้อคำถามรายด้าน ดังนี้ 1) สภาพการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราชบุรี อำเภอบพพระ จังหวัดตาก จำนวน 41 ข้อ 2) ปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราชบุรี อำเภอบพพระ จังหวัดตาก จำนวน 37 ข้อ

2.4 เสนอโครงสร้างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา เสนอแนะและปรับปรุง นำมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of item-Objective Congruence) วิเคราะห์หาค่า IOC ได้ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ นำไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha Cronbach's) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .927

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อส่งมอบต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราชบุรี อำเภอบพพระ จังหวัดตาก แล้วขออนุญาตชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย แจกแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้วยตนเอง เป็นรายบุคคล นัดหมายการจัดเก็บแบบสอบถามคืน ถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่เก็บคืนได้ จำนวน 169 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.48 มาตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปใช้สถิติตามประเภทของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราชบุรี อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์จากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดจำนวน 9 คน คือ นักวิชาการที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา 3 คน ผู้บริหารการศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่มงานบนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานการปฏิบัติการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3 คน

2. เครื่องมือการเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเติมคำให้สมบูรณ์ (Completion form) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-end) เพื่อการสัมภาษณ์โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยแล้วร่างเป็นแบบสอบถามในภาพรวมแต่ละด้าน ๆ ละ 1 ข้อ รวม 6 ข้อ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดคุณสมบัติแล้วเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติที่กำหนดติดต่อประสานผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการส่วนตัวรายบุคคลเพื่อขอคำตอบรับ เสนอให้คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นแต่งตั้งแจ้งผลและประสานเพื่อขอกำหนดการสัมภาษณ์ เมื่อถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นรายด้านเป็นรายบุคคล สรุปอุปนัยแล้ววิเคราะห์ความสอดคล้อง หาค่าความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยสรุป ได้ดังนี้

สภาพปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยรวม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยรวมและรายด้าน

ที่	แนวทางการส่งเสริมการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม	3.90	0.39	มาก
2.	ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ	3.91	0.30	มาก
3.	ด้านภาวะผู้นำร่วม	3.84	0.30	มาก
4.	ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	3.39	0.34	ปานกลาง
5.	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	3.69	0.24	มาก
6.	ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.74	0.32	มาก
เฉลี่ยรวม		3.74	0.15	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แล้วเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.30) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.39) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านภาวะผู้นำร่วมซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.30) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.34) ตามลำดับ

ปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก แต่ละด้านมีผลการวิจัย ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ที่มีค่าร้อยละสูงสุด 3 ข้อ คือ บุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สถานศึกษาขาดการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสถานศึกษาไม่สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ

ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจที่มีค่าร้อยละสูงสุด 3 ข้อ คือ สถานศึกษาไม่กระจายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงตามความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาไม่สนับสนุนการสะท้อนปัญหาการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน และบุคลากรในสถานศึกษาขาดความไว้วางใจกันทำให้ไม่มีความเอื้ออาทรต่อกัน ตามลำดับ

ด้านภาวะผู้นำร่วมที่มีค่าร้อยละสูงสุด 3 ข้อ คือ บุคลากรในสถานศึกษาขาดอิสระในการวางแผนออกแบบบุคลากรในสถานศึกษาขาดโอกาสในการเป็นผู้นำ และบุคลากรในสถานศึกษาไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ที่มีค่าร้อยละสูงสุด 3 ข้อ คือ บุคลากรขาดการเสริมทักษะหรือความรู้ในการพัฒนาตนเอง บุคลากรขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสถานศึกษาขาดการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร สำหรับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ที่มีค่าย้อยละสูงสุด 3 ข้อ คือ สถานศึกษาขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ สถานศึกษาขาดอิสระและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร และสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ตามลำดับ

ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ที่มีค่าย้อยละสูงสุด 3 ข้อ คือ สถานศึกษาไม่กำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมและไม่พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ บุคลากรไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะความรู้ในการพัฒนาตนเอง และบุคลากรขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันไม่ได้ใช้ความสามารถที่ตนเองถนัด ตามลำดับ

แนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีแนวทางพัฒนา ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม สถานศึกษาควรจัดการประชุมครู เพื่อวางแผนแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาควรจัดให้ครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และสถานศึกษาควรจัดให้ครูร่วมกันขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน ตามลำดับ

ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรพูดคุย ปรึกษาหารือร่วมกัน กระตุ้นให้ที่ความรับผิดชอบให้ตรงตามความรู้ความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ และมีความต่อเนื่อง สถานศึกษาควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ด้านภาวะผู้นำร่วม สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้ก้าวสู่การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สถานศึกษาควรจัดการอบรมให้ความรู้กับครู เพื่อสร้างความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานในสถานศึกษา ตามลำดับ

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยการจัดการอบรม สถานศึกษาควรมีการประชุมรับฟังปัญหาความต้องการหรือข้อเสนอแนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตามลำดับ

ด้านชุมชนกัลยาณมิตร สถานศึกษาควรใช้รูปแบบองค์กรแห่งความสุข ครูควรร่วมกันสร้างบรรยากาศของการทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร และผู้บริหารสถานศึกษาควรวางตัวเป็นกลาง เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็น ตามลำดับ

ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นนโยบายที่ครูนำไปดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาควรจัดให้มีการสร้างแผนปฏิบัติการแผนงบประมาณ และกำหนดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพลงในตารางการปฏิบัติงาน และผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครู ได้ใช้ความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเต็มที่ และมีความต่อเนื่อง ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

สภาพปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับแรก คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ รองลงมา

คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสภาพการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ สถานศึกษาใช้การทำงานเป็นทีมในการประสานงานเพื่อให้เกิดผลงานที่ประจักษ์ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม สถานศึกษาเข้าใจและตระหนักถึงศักยภาพการทำงานร่วมกัน ด้านภาวะผู้นำร่วม ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องและให้การยอมรับความสามารถของสมาชิกในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน สถานศึกษาใช้การสื่อสารด้วยใจและส่งเสริมให้มีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ สำหรับด้านชุมชนกัลยาณมิตร สถานศึกษาใช้ศรัทธาร่วม โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 และด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองตามแผนอย่างเป็นระบบ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ อานาต เหลือน้อย ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีระบบทีมร่วมมีร่วมใจ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การมีภาวะผู้นำร่วม และการสนับสนุนการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีระบบทีมร่วมมีร่วมใจ การสนับสนุนการมีภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ (อานาต เหลือน้อย, 2561) นอกจากนั้นผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทน์ภัส ชัยสงคราม ที่สรุปว่าสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) ด้านการทำงานร่วมกัน บุคลากรได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสร้างผลงานเพื่อชื่อเสียงของสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาวิชาชีพ 3) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ของสมาชิกในสถานศึกษา และ 4) ด้านโครงสร้างสนับสนุน ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อคณะครู นักเรียน และชุมชน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (นันทน์ภัส ชัยสงคราม, 2561) รวมทั้งผลการศึกษาของ ลภัสรดา เวียงคำ ที่ได้สรุปว่าสภาพการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูวิทยาลัยชุมชนพังงา ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ คณะครูวางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน สนับสนุนให้มีกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะครู คณะครูมีความสัมพันธ์อย่างเป็นกัลยาณมิตร ด้านการสนับสนุนและการมีภาวะผู้นำร่วมกันให้โอกาสการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวคิด ตามลำดับ (ลภัสรดา เวียงคำ, 2560)

ปัญหาการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-ศิริราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วม พบว่า มีปัญหาสถานศึกษาขาดการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมทั้งไม่สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูไม่ค่อยได้ทำความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการศึกษาของ ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนแล้ว พบว่า มีปัญหาด้านวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วม คือ บุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลักษณะเดียวกัน (ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม, 2562)

ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ พบปัญหาสถานศึกษาไม่สนับสนุนการสะท้อนปัญหาการปฏิบัติงาน และการหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน ขาดการเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูไม่ค่อยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ขาดการทำเข้าใจในบทบาทหน้าที่และไม่ได้มีแนวปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กุลกัลยา ภูสิงห์ ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิรูปโรงเรียนแนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง พบว่า

มีปัญหาด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ คือ สถานศึกษาไม่กระจายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงตามความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน บุคลากรในสถานศึกษาขาดความไว้วางใจกัน (กุลกัลยา ภูสิงห์, 2560)

ด้านภาวะผู้นำร่วม พบว่า มีปัญหาบุคลากรในสถานศึกษาไม่ค่อยมีส่วนสำคัญในการสนับสนุน พัฒนาสถานศึกษาให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไม่ค่อยมีโอกาสได้เข้ามาหมุนเวียน รับบทบาทความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีบทบาทเป็นผู้นำร่วมกัน ขาดความตระหนักและใส่ใจในการให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุกคน และผลการวิจัยของ ลภัสรดา เวียงคำ ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูวิทยาลัยชุมชนพังงา พบว่า มีปัญหาด้านภาวะผู้นำร่วม ในลักษณะเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีบทบาทการเป็นผู้นำ (ลภัสรดา เวียงคำ, 2560)

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า มีปัญหาสถานศึกษาขาดการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร และบุคลากรขาดการเสริมทักษะหรือความรู้ในการพัฒนาตนเอง ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและไม่ได้ใช้ความสามารถของตนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในสถานศึกษาไม่ค่อยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ค่อยได้เรียนรู้และพัฒนากิจการปฏิบัติงานของตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ นนทียา สายแสงจันทร์ ที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีปัญหาด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ คือ สถานศึกษาขาดการเสริมทักษะความรู้ที่ใช้พัฒนาตนเองให้แก่บุคลากรลักษณะเดียวกัน (นนทียา สายแสงจันทร์, 2561)

ด้านชุมชนกัลยาณมิตร พบปัญหาสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ขาดการส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน และไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูขาดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่ได้สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิวกร รัตติโชติ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาด้านชุมชนกัลยาณมิตรในลักษณะเดียวกัน (ศิวกร รัตติโชติ, 2561); (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน พบว่า สถานศึกษาไม่กำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไม่พัฒนาให้ต่อเนื่อง บุคลากรขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ได้ใช้ความสามารถที่ตนเองถนัด ทำให้ไม่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการศึกษาของ อำนาจ เหลื่อน้อย ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาไม่แลกเปลี่ยนเรียนรู้พูดคุยกัน ไม่ใช้ความสามารถที่ตนเองถนัดต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งมีปัญหาด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชนในลักษณะเดียวกัน (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561)

แนวทางการส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ อำเภอบรบือ จังหวัดตาก มีผลที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม สถานศึกษาควรจัดการประชุมครู เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม จัดให้ครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสถานศึกษาควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์อร สดเอี่ยม และคณะ ที่วิจัยเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า แนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษา ส่งเสริมการกำหนดเป้าหมาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ และการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อหาแนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหา นำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง (พิมพ์อร สดเอี่ยม และคณะ, 2561)

ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการสื่อสารหลายช่องทาง กระจายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงตามความรู้ความสามารถ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเต็มที่ รวมถึงนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่ครู จะต้องร่วมแรงร่วมใจ ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทน์ภัส ชัยสงคราม ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามองการทำงานในภาพรวม คอยกระตุ้นให้ครูทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการนำประเด็นปัญหาของบุคลากรมาพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาใช้การนิเทศภายในเป็นตัวขับเคลื่อนเร่งผลสัมฤทธิ์ของบุคลากร และให้ครูนำประเด็นต่าง ๆ มาพูดคุยกันในที่ประชุม (นันทน์ภัส ชัยสงคราม, 2561)

ด้านภาวะผู้นำร่วม สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้ก้าวสู่การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และควรจัดให้มีการส่งเสริมศักยภาพของครูตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่นั้น ควรจัดอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมศักยภาพของครูตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลสู่การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และจากการศึกษาของ ลภัสรดา เวียงคำ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูวิทยาลัยชุมชนพังงา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน โดยจัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมอบหมายงานตามความถนัดให้แก่ครู สร้างภาวะผู้นำและผู้ตามเพื่อให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกันเป็นทีม (ลภัสรดา เวียงคำ, 2560)

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับครูโดยจัดการประชุม อบรม เพื่อให้มีการเรียนรู้สิ่งใหม่และมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครูโดยวิเคราะห์จากความรู้ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคลเพื่อนำมาใช้อย่างเต็มที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ควรรับฟังปัญหาความต้องการหรือข้อเสนอแนะของครู และสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินงานการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ดีขึ้น ใช้การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่และพัฒนาวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นนทียา สายแสงจันทร์ ที่วิจัยเรื่องการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรม สัมมนา

และนำแนวทางมาปฏิบัติและประยุกต์ใช้และพัฒนาตนเอง มีแฟ้มสะสมงานเพื่อแสดงถึงการพัฒนาการปฏิบัติงานของตน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์มากกว่าการจดจำ รวมทั้งพัฒนาตนเองทางด้านการคิดวิเคราะห์ และเน้นทักษะการสอนแบบคิดวิเคราะห์ (นนทียา สายแสงจันทร์, 2561)

ด้านชุมชนกัลยาณมิตร สถานศึกษาควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเปิดโอกาสในการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรใช้รูปแบบองค์กรแห่งความสุข ในการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกัน และควรร่วมกันสร้างบรรยากาศของการทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่ครูต้องมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการปฏิบัติงาน อยู่ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของอำนาจ เหลื่อน้อย ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า แนวทางในการดำเนินงานด้านชุมชนกัลยาณมิตร สนับสนุนให้ครูมีการเรียนรู้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกัน ลดความเป็นทางการของกฎระเบียบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการนิเทศการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือและร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561)

ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นนโยบายที่ครูนำไปดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จัดให้มีการสร้างแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และกำหนดลงในตารางการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และกระตุ้นให้ครู ได้ดำเนินการตามแผนการที่วางไว้ เปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ อีกทั้งควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องกระตุ้นให้ครู และบุคลากรทางการศึกษานำไปดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการที่วางไว้โดยใช้ความสามารถของแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพอร สดเอี่ยม ที่ได้วิจัยเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า แนวทางการแก้ไขด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้การนิเทศภายในเป็นตัวขับเคลื่อนเร่งผลสัมฤทธิ์ของบุคลากร คอยกระตุ้นให้ครูทำงานร่วมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบนความเป็นจริง ส่งเสริมให้บุคลากรได้กำหนดเป้าหมาย พันธกิจ และวิสัยทัศน์ร่วมกันอย่างชัดเจน สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษา (พิมพอร สดเอี่ยม และคณะ, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ระดับนโยบาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยนี้ไปสู่นโยบายการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้สถานศึกษานำแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาไปดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม จะส่งผลทำให้สถานศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น ข้อเสนอแนะระดับองค์กร กลุ่มโรงเรียน ควรมีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญ รวมถึงประโยชน์ของแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้โรงเรียนเกิดการพัฒนา นำข้อสรุปของการพัฒนาไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะระดับบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา นำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จะส่งผลทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดียิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการวิจัยเรื่องการพัฒนาวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษา โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการร่วมแรงร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ 3) ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำร่วม สู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- วาทัญญู การกล้า. (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของกลุ่มโรงเรียนช่อแคม-คีรีราษฎร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 8(3), 63-76.
- กุลกัลยา ภูสิงห์. (2560). Manabusato: การปฏิรูปโรงเรียนแนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำ ทฤษฎีมาปฏิบัติจริง. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2562). การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนทียา สายแสงจันทร์. (2561). การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- นันทน์ภัส ชัยสงคราม. (2561). การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษามหาวิทยาลัยครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม และคณะ. (2561). ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.
- ลภัสรดา เวียงคำ. (2560). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูวิทยาลัยชุมชนพังงา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ศิวกร รัตติโชติ. (2561). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.